

בבית המשפט העליון

רע"א 1587/10

בפני : כבוד השופט א' גרוניס

המבקשים : הראל גיל ואחי

נגד

- המשיבים :
1. אגן יצרני כימיקלים בע"מ
 2. זילכה מוריס
 3. רן מידן
 4. שאול פרידלנד
 5. אהוד מרום
 6. חן ליכטנשטיין
 7. צבי מנור
 8. דוד ניר
 9. מר בנימין מרקס
 10. מדינת ישראל - הנהלת בתי המשפט

בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע מיום 14.1.10 ב-בש"א 5590/09 שניתנה על ידי כבוד השופט י' שפסר

בשם המבקשים : עו"ד אפרת אליאס

בשם המשיבים 1-9 : עו"ד דוד זילר ; עו"ד רות דגן ; עו"ד לב זיגמן

בשם המשיבה 10 : עו"ד מלי אומיד

פסק-דין

1. בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כבוד השופט י' שפסר), שעניינה סיווג תביעה שהגישו המבקשים לצורך תשלום אגרת בית משפט.

2. המבקשים, 392 מתושבי המושב ניר גלים, הגישו לבית המשפט המחוזי בבאר שבע תביעה נגד המשיבים בגין חשיפתם למטרדי ריח, רעש וזיהום אויר. לטענת המבקשים, מקור המטרדים הוא במפעלה של המשיבה 1, הממוקם בסמוך למושב.

במסגרת התובענה עתרו המבקשים לקבלת צווי מניעה וצווי עשה, שמטרתם להפסיק את המטרדים הנטענים, וכן לסעד כספי בסך כ-58 מיליון ש"ח. המבקשים הגדירו את התביעה כתביעה לפיצויים בגין נזק גוף, ושילמו אגרה בהתאם לשיעור שנקבע לתביעות מסוג זה בתקנות בתי המשפט (אגרות), התשס"ז-2007 (להלן - תקנות האגרות). המשיבים, מצידם, הגישו בקשה לסילוק התביעה על הסף מחמת אי תשלום אגרה מספקת. לטענת המשיבים, תביעת המבקשים אינה תביעה בגין נזקי גוף, אלא תביעה לסעד כספי רגיל. לפיכך, טענו המשיבים, היה על המבקשים לשלם אגרה בשיעור המתאים לסעד הכספי שנתבע. ביום 14.1.2010 נעתר בית המשפט המחוזי לבקשה, והורה למבקשים להשלים את החסר בתשלום האגרה בתוך 30 ימים, שאם לא כן תימחק התביעה. על החלטה זו הוגשה בקשה רשות הערעור שלפניי. יוער, כי ביום 15.2.2010, טרם הגשתה של בקשת רשות הערעור, הגישו המבקשים לבית המשפט המחוזי בקשה להתיר את תיקון כתב התביעה כך שיימחקו הסעדים הכספיים. המשיבים התנגדו לבקשה, אשר טרם הוכרעה. החלטתי לדון בבקשה כאילו ניתנה רשות ערעור והוגש ערעור לפי הרשות שניתנה.

3. במרכז הבקשה שלפניי עומדת השאלה כיצד יש לסווג את הסעד הכספי הנתבע על-ידי המבקשים - האם מדובר בתביעה לסכום קצוב, או שמא לפיצויים בגין נזקי גוף. לגישת המבקשים, המדובר בתביעה לפיצוי בגין נזקי גוף. לגישת המשיבים, הנתמכת אף על-ידי המדינה, שהינה בעלת הדין העיקרית לעניין האגרה, המדובר בתביעה לסעד כספי קצוב. תקנות האגרות קובעות הסדר שונה ביחס לכל אחד מסוגי התביעה הנזכרים. בקצרה יצוין, כי בתביעה לסכום קצוב על התובע לשלם אגרה בשיעור 2.5% מהסעד הנתבע עד לסכום של כ-22 מיליון ש"ח ו-1% מהסעד הנתבע מעל סכום זה (פרט 8 לתוספת לתקנות האגרות). תשלום האגרה במלואה מתבצע על-ידי התובע טרם שמיעת התביעה לגופה (תקנה 6 לתקנות האגרות). לעומת זאת, בתביעה בגין נזקי גוף האגרה היא בסכום קבוע, אשר אינו תלוי בהערכת התובע את נזקו. סכום זה עומד כיום על סך של 6,261 ש"ח לתביעה המוגשת בבית משפט השלום ועל 39,132 ש"ח לתביעה המוגשת בבית המשפט המחוזי (ראו, פרט 2 ו-9 לתוספת לתקנות האגרות). בנוסף, בתביעה לפיצויים בגין נזק גוף משלם התובע בעת פתיחת ההליך חלק קטן בלבד מהאגרה (פרט 34-35 לתוספת לתקנות האגרות). תשלום יתרת הסכום נעשה, על-ידי התובע או על-ידי הנתבע, בהתאם לתוצאות ההליך (תקנה 5(ב) לתקנות האגרות).

4. לטענת המבקשים, הסעד הכספי הנתבע על ידם הוא סעד לפיצוי בגין כאב וסבל שנגרמו להם בשל המטרדים המתוארים בכתב התביעה. כן טוענים המבקשים כי נגרמו להם נזקים שונים, המפורטים בכתב התביעה. בין היתר, טוענים המבקשים לנזקים כגון חשיפה לסיכונים בריאותיים, אי נוחות פיזית, אובדן הנאה מהנכסים וירידת ערך נכסים. השאלה הנשאלת הינה, האם ניתן לראות בתביעת המבקשים משום תביעה לפיצויים בגין נזקי גוף. בפתח הדברים יצוין, כי לצורך סיווג התביעה כתביעה לפיצוי בגין נזקי גוף אין די בכך שהעילות העומדות ביסודו של כתב התביעה הן עילות נזיקיות (השוו, רע"א 10471/07 ישראלי נ' הפניקס הישראלי חברה לביטוח בע"מ, פסקאות 8-9 (טרם פורסם, 19.8.2009)). נדרש, כי הנזק בגינו נתבע הפיצוי הינו נזק גוף. לעניין זה נקבע, כי לצורך סיווגה של תביעה לשם תשלום אגרה, פיצוי בגין נזק גוף הוא פיצוי הנתבע בגין נזק שנגרם לגופו או נפשו של התובע-הניזוק כתוצאה מפגיעה, מוות או מחלה (ראו, רע"א 7644/09 תרכובות ברום בע"מ נ' לדני, פסקה 5 (טרם פורסם, 11.4.2010)). כן נקבע, כי פיצוי בראש נזק של כאב וסבל ייחשב כפיצוי בגין נזקי גוף רק במקרים בהם מקור עוגמת הנפש, או הכאב והסבל, הוא בפגיעה גופנית או נפשית שנגרמה לניזוק. ברי, כי נזקים מסוג אובדן הנאה מנכסים וירידת ערכם אינם יכולים להיחשב כנזקי גוף (ראו, רע"א 5237/06 מדינת ישראל - הנהלת בתי המשפט נ' מנסור, פסקאות 5-7 לפסק דינו של השופט י' אלון (טרם פורסם, 6.7.2008)). עיון בכתב התביעה מלמד, כי עיקר הנזקים המפורטים בו נופלים לגדר קטגוריות אלה של נזקים.

5. לצד הנזקים שתוארו לעיל, מוזכרות בכתב התביעה טענות בדבר נזקי גוף שונים שנגרמו למבקשים כתוצאה מהמטרדים הנטענים. לעניין זה מציינים המבקשים נזקים כגון כאבי ראש, סחרחורות, בחילות, חרדות וחשיפה לסיכון בריאותי. אכן, נזקים אלה עונים להגדרה שהוצגה לעיל למושג "פיצוי בגין נזק גוף". ואולם, עצם אזכורם של נזקים אלה בכתב התביעה אינו מספיק על מנת שהסעד הכספי הנתבע בכללותו יסווג כפיצוי בגין נזקי גוף. ראשית, המבקשים עצמם מציינים בכתב התביעה, כי יסתפקו בשלב זה בתביעת נזקיהם בראש הנזק של כאב וסבל (סעיף 442 לכתב התביעה). בכך יש ללמד כי אף לשיטתם של המבקשים עצמם, הפיצוי הכספי הנתבע לא נועד לפצותם בגין נזקי הגוף שנגרמו להם לטענתם. שנית, המבקשים לא צירפו לכתב התביעה חוות דעת מומחה לתמיכה בטענותיהם בדבר נזקי גוף שנגרמו להם, כנדרש בתקנה 127 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984. גם בכך יש כדי לחזק את המסקנה כי תביעת המבקשים אינה תביעה לפיצויים בגין נזקי גוף. לבסוף, אף אם במסגרת התביעה תובעים המבקשים פיצוי בגין נזקי גוף, הרי שהיה עליהם להבחין בין

הסכומים הנתבעים בראש נזק זה לבין הסכומים הנתבעים בגין ראשי נזק אחרים, כגון אובדן ערך נכסים ואובדן ההנאה מנכסיהם. זאת, בפרט בהתחשב בגובה הסעד הכספי הנתבע - 58 מיליון ש"ח.

6. נוכח האמור, הרי שבדין קבע בית המשפט המחוזי כי על המבקשים לשלם אגרה בהתאם להסדרים הקבועים בתקנות האגרות ביחס לתביעה לסעד כספי קצוב. עם זאת, סבור אני כי היה על בית המשפט לאפשר למבקשים לתקן את כתב התביעה ולא להורות על מחיקתה במקרה שלא תשולם האגרה המלאה בתוך 30 ימים. כפי שצוין, המבקשים אף הגישו לבית המשפט המחוזי בקשה להתיר את תיקון כתב התביעה, אשר טרם הוכרעה. לפיכך, סבור אני כי באופן עקרוני יש להתיר למבקשים לתקן את כתב התביעה כך שיוכלו למחוק את הסעדים הכספיים הנתבעים. עם זאת יובהר, כי אינני נדרש לשאלת היחס בין כתב התביעה המתוקן, ככל שיוגש, לבין הקובלנה הפלילית שהגישו המבקשים. סוגיה זו, אשר אותה העלו המשיבים במסגרת התנגדותם לבקשה לתיקון כתב התביעה, תוכרע על-ידי בית המשפט המחוזי. כמו כן, אינני נדרש לשאלה האם כתב התביעה המקורי או המתוקן, ככל שיוגש, נמצא בסמכותו העניינית של בית המשפט המחוזי.

7. סיכומם של דברים, ערעור המבקשים לעניין סיווג תביעתם לצורך תשלום אגרה נדחה אפוא. עם זאת, מתקבלת טענת המבקשים להתיר להם לתקן את כתב התביעה, בכפוף לאמור בסעיף 6 לעיל. בנסיבות העניין, אין צו להוצאות.

ניתן היום, כ' באייר התש"ע (4.5.2010).

ש ו פ ט